

Васильюк Марія Михайлівна,
доктор економічних наук,
професор кафедри обліку і оподаткування;
Пухличенко Ірина Юрївна,
здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
спеціальність «Облік і оподаткування»;
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ЕТИЧНІ НОРМИ У ПРОФЕСІЇ БУХГАЛТЕРА

Професія бухгалтера є однією з ключових у сучасному економічному середовищі, оскільки саме від роботи бухгалтерів залежить фінансова прозорість, стабільність та успішність будь-якого підприємства. Однією з важливих частин діяльності бухгалтера є дотримання етичних норм.

Етичні норми слід розглядати як сукупність принципів, що регулюють поведінку фахівців у процесі їхньої професійної діяльності. Для бухгалтерів, як і для багатьох інших професій, етика є основою, яка забезпечує довіру до результатів їхньої роботи. **Міжнародні стандарти етики для бухгалтерів були розроблені Міжнародною федерацією бухгалтерів (IFAC) і включають такі основні принципи:**

- **чесність:** бухгалтер має бути відвертим у всіх професійних та ділових відносинах;
- **об'єктивність:** професіонал має уникати ситуацій, які можуть вплинути на його неупередженість;
- **конфіденційність:** не розголошувати інформацію, отриману під час виконання професійних обов'язків, без належних на це підстав;
- **компетентність:** бухгалтер повинен постійно вдосконалювати свої професійні знання та навички, щоб забезпечувати високу якість послуг.

Згідно з Міжнародним кодексом етики для професійних бухгалтерів, етичні принципи слугують “наріжним каменем, на якому будується довіра суспільства до бухгалтерської професії”. Без дотримання цих принципів будь-які результати можуть бути поставлені під сумнів. Порушення етичних норм у професії бухгалтера може мати катастрофічні наслідки не тільки для конкретної організації, але й для всього економічного середовища. Перш за все, він відповідає за точність та правдивість фінансової інформації. **Якщо він спотворює дані або навмисно приховує важливі факти, це може призвести до низки серйозних проблем:**

- **зниження довіри до фінансової звітності:** якщо організації маніпулюють фінансовими звітами, це підриває довіру інвесторів, кредиторів та суспільства в цілому. Наприклад, гучний скандал з компанією Enron (американською енергетичною компанією) на початку 2000-х років став наслідком саме таких порушень, коли в результаті неетичної

бухгалтерської практики було приховано реальний фінансовий стан компанії;

– *юридична відповідальність*: бухгалтери, які порушують етичні норми, ризикують зіткнутися з юридичними наслідками. Згідно з багатьма національними законами, подача неправдивої фінансової звітності може призвести до судових розглядів, фінансових штрафів або навіть тюремного ув'язнення;

– *погіршення репутації професії*: скандали, пов'язані з порушенням етичних норм у професії бухгалтера, підривають довіру не тільки до окремих осіб, а й до всієї професії в цілому. Це може призвести до більш суворого регулювання та зменшення можливостей для фахівців. Цитата з Міжнародного кодексу етики для професійних бухгалтерів підкреслює важливість чесності: “Бухгалтери повинні керуватися етичними принципами чесності та об'єктивності для забезпечення поваги до професії та довіри суспільства”.

Щоб запобігти порушенням етичних норм у професії бухгалтера, важливо впровадити ряд заходів, які сприятимуть дотриманню етичних стандартів:

– *підвищення рівня освіти*: важливо, щоб майбутні бухгалтери в процесі навчання отримували глибокі знання про етичні стандарти професії. Це може включати спеціальні курси з професійної етики, тренінги та семінари;

– *внутрішній контроль*: організації мають забезпечити наявність ефективних механізмів внутрішнього контролю, що дозволять запобігти можливим порушенням. Це може включати регулярні перевірки, аудит та незалежні експертні оцінки;

– *культура прозорості та відповідальності*: організації повинні сприяти відкритій та прозорій культурі, де кожен співробітник розуміє важливість етичної поведінки.

Бухгалтер повинен надавати професійні послуги з належною ретельністю, компетенцією і старанністю і зобов'язаний постійно підтримувати професійні знання та вміння на рівні, необхідному для забезпечення того, щоб клієнт або роботодавець отримували вигоду від використання компетентних професійних послуг, які ґрунтуються на останніх нововведеннях в практиці, законодавстві й методології [3].

Етичні норми у професії бухгалтера мають важливе значення, оскільки вони забезпечують довіру до облікового процесу, а також захищають професію від репутаційних втрат. Дотримання таких принципів, як чесність, об'єктивність та конфіденційність, є критично важливим для будь-якого бухгалтера. Однак порушення етичних норм може мати наслідки, як для окремих організацій. Тому важливо постійно вдосконалювати професійну підготовку бухгалтерів і забезпечувати ефективні механізми контролю та відповідальності.

Список використаних джерел

1. Міжнародна федерація бухгалтерів (IFAC). URL: <https://proaudit.com.ua/federacii/m-zhnarodna-federac-ya-buxgalter-v.phtml>
2. Міжнародний кодекс етики для професійних бухгалтерів. URL: https://elib.lntu.edu.ua/sites/default/files/elib_upload/Нужна%201/page18.html
3. Професійна етика бухгалтера: фундаментальні принципи. URL: <https://community.uteka.ua/ua/publication/profession-20-moya-profesiya-62-professionalnaya-etika-buxgaltera-fundamentalnye-principy>

*Волошин Микита Ігорович,
кандидат економічних наук, докторант;
ПВНЗ «Європейський університет»*

ЦІЛЕПОКЛАДАННЯ ДЛЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТНИМ РИЗИКОМ

Мікрофінансові організації (МФО), як і банківські установи, піддаються ризикам, пов'язаних з їх основною діяльністю, одним із найбільш значних з яких є кредитний ризик. *На відміну від банків, діяльність МФО характеризується рядом специфічних ознак, як то:*

- робота виключно з капіталом (МФО не залучають депозити від клієнтів), а отже і ризикують виключно власним капіталом;
- видача кредитів у національній валюті, отже МФО не наражаються на валютний ризик;
- простіша форма кредитного продукту і короткий термін дії; позика, як правило, є незабезпеченою, а її тривалість становить лише кілька тижнів або місяців;
- вищий рівень показників простроченої заборгованості, що зазвичай пов'язаний з кредитуванням більш ризикованого «небанківського» сегменту клієнтів;
- менший масштаб діяльності, більше свободи для вдосконалення та прийняття незалежних рішень, на відміну від банків.

Зважаючи на такі ознаки, МФО є ефективним майданчиком для пошуку та розроблення підходів до управління кредитним ризиком й відповідно визначення проміжних та кінцевих цілей такої діяльності.

Інструменти управління кредитним ризиком в МФО зводяться до багатокомпонентної системи прийняття рішень. Функцією цієї системи є оптимальна обробка вхідного потоку кредитних заявок.

У теорії та практиці управління кредитним ризиком існують різні підходи до визначення економічної категорії «ціль управління кредитним ризиком» та дотичних понять, описані у таких джерелах: Базельський комітет [1], С. Джозеф [2], К. Браун та П. Молес [3], Л. Томас [4], О.В. Дзюблюк та Л.М. Прийдун [5],